

Koncepce sociálního poradenství v prostředí Slezské univerzity

Zpracoval: Mgr. Petr Rypl, Mgr. Radana Petrželová, Phdr. Beáta Koňářík Bakošová
V Opavě dne 21.5.2020

Sociální poradenství a navazující služby (intervence) rozšiřuje nabídku služeb Poradenského centra Slezské univerzity. Sociální poradenství v Poradenském centru SU zajišťuje sociální pracovník, který splňuje zákonem dané požadavky na výkon povolání dle zákona č. 108/2006 Sb., Zákona o sociálních službách v platném znění. Sociální pracovník je plně svéprávný, bezúhonný a má zdravotní a odbornou způsobilost.

Sociální poradenství je poskytováno zájemcům o tuto službu z řad cílových skupin, kteří se nacházejí v nepříznivé sociální situaci, či řeší akutní či aktuální sociální či psychický problém. Tyto osoby nejsou schopny samy řešit takto vzniklou nepříznivou sociální situaci či akutní sociální problém.

Cílové skupiny

- uchazeči o studium, kteří podali přihlášku ke studiu na SU
- studenti SU
- absolventi SU
- zaměstnanci SU

Sociální poradenství zahrnuje tyto oblasti:

1. Oblast sociálně-právního poradenství:

- poradenství ohledně bydlení uchazečů, studentů a absolventů – cílová skupina může využít služby Poradenského centra v případě hledání vhodného nájemního, případně podnájemního bydlení. Poradenství se týká zejména pomoci při komunikaci s majiteli a pronajímateli nemovitostí, kontroly nájemních a podnájemních smluv, či smluvních podmínek, pomoc s případným vymáháním nevrácené kauce nebo pomoc při zákonném uplatňování svého občanského práva.
- poradenství ohledně zdravotního a sociálního pojištění uchazečů, studentů a absolventů; cílová skupina osob může využít poradenství sociálního pracovníka, zaměřené na zákonné povinnosti studentů při placení pojistného, a to jak na zdravotní, tak na sociální pojištění.
- poradenství ohledně možnosti řešení dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu uchazečů, studentů, či absolventů (např. možnosti přiznání invalidity) - uvedené poradenství je poskytováno cílové skupině *osob*, když zdravotní stav osoby z cílové skupiny neumožňuje plné zapojení do běžného života a je evidentní míra poklesu pracovního uplatnění absolventa, případně se jedná o změnu zdravotního stavu po úrazu cílové skupiny.
- poradenství ohledně platných právních předpisů v jiné sociální oblasti (např. rodinné právo, občanské právo, ...) - cílová skupina osob může využít poradenství a pomoc při řešení situací, dotýkajících se různých oblastí života – občanského, rodinného atp.

Invalidní důchod

Invalidní důchod je určen osobám, kteří si nedokáží z důvodu svého nepříznivého zdravotního stavu najít pracovní uplatnění. Jedná se o dávku sociálního zabezpečení, která slouží ke kompenzaci chybějícího nebo nižšího výdělku. Vychází ze zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Míra poklesu pracovní schopnosti vychází z vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity.

Naše legislativa člení invalidní důchod do tří stupňů:

- *Invalidní důchod pro invaliditu 1. stupně*, kdy poklesla pracovní schopnost nejméně o 35 %, nejvíce o 49 %
- *Invalidní důchod pro invaliditu 2. stupně*, kdy poklesla pracovní schopnost nejméně o 50 %, nejvíce o 69 %
- *Invalidní důchod pro invaliditu 3. stupně*, kdy poklesla pracovní schopnost nejméně o 70 %

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění v § 42 uvádí mimořádné případy, kdy pro určení výše procentní výměry invalidního důchodu platí speciální pravidla. Z důvodu nejpočetnější věkové skupiny klientů Poradenského centra, se zaměříme na invalidní důchody přiznané do 28 let věku.

Uvedený důchod je určený osobám, jejichž invalidita vznikla mezi 18. a 28. rokem věku a doba nekrytá žádnou formou důchodového pojištění je kratší než jeden rok. Pro tyto účely se za dobu pojištění považuje i doba studia na střední škole, vyšší odborné škole nebo vysoké škole v České republice po ukončení povinné školní docházky do dosažení věku 18 let a po dosažení věku 18 let doba prvních 6 let studia, stejně jako doba, pokud byla osoba vedena v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a náhradní doba pojištění, pokud netrvala ani jeden rok.

Student tedy může zažádat o přiznání invalidního důchodu už i během svého studia na vysoké škole. V Poradenském centru studentům i absolventům poskytneme informace, jaké jsou jeho práva a možnosti v této oblasti postupovat a jednat.

V případě, že student studium na Slezské univerzitě z nějakého důvodu nedokončil, následně pracoval nebo byl nějakou dobu v evidenci Úřadu práce, musí pro nárok na výplatu důchodu splnit potřebnou dobu důchodového pojištění:

- a) do 20 let méně než jeden rok,
- b) od 20 let do 22 let jeden rok,
- c) od 22 let do 24 let dva roky,

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- d) od 24 let do 26 let tři roky,
- e) od 26 let do 28 let čtyři roky a
- f) nad 28 let pět roků.

Pokud žadatel o invalidní důchod (uchazeč, student, absolvent) obdrží zamítavé stanovisko o nepřiznání invalidního důchodu, klientovi pomůžeme v Poradenském centru se zpracováním námitek.

Příspěvky pro zdravotně postižené

Existuje několik příspěvků pro zdravotně postižené osoby, kterých úkolem je kompenzovat vysoké finanční nároky na různé pomůcky, či péči.

Příspěvek na péči

Jedná se o dávku, která slouží k financování potřebné pomoci při zajištění základních životních potřeb. Příspěvek slouží na úhradu služeb registrovaným poskytovatelům sociálních služeb, osobní asistence. Upravený je zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a vyhláškou č. 505/2006 Sb., k provedení zákona o sociálních službách, která v příloze č. 1 uvádí vymezení schopností zvládat základní životní potřeby.

Příspěvek na mobilitu

Je opakující se dávkou, která slouží k částečné úhradě zvýšených nákladů na dopravu osobám se zdravotním postižením.

Příspěvek na zvláštní pomůcku

Uvedená dávka je poskytována dle zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.

V PC jsou poskytovány všem zdravotně postiženým uchazečům, studentům i absolventům informace, jak získat tyto příspěvky pro zdravotně postižené, včetně pomoci se zpracováním odvolání.

Průkaz osoby se zdravotním postižením

Osoby se zdravotním postižením mohou získat, podle charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, průkaz osoby se zdravotním postižením. Držitel průkazu může využívat různé výhody. Tyto průkazy jsou vydávány ve 3. stupních – TP, ZTP a ZTP/P. Držitelé průkazu ZTP a ZTP/P mají dle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, nárok na některé úlevy z poplatků.

Parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením

Držitel průkazu ZTP (s výjimkou sluchového postižení) či ZTP/P má nárok na parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením. Výhodou pro držitele je nárok parkovat na místech vyhrazených pro osoby se zdravotním postižením.

Kompenzační a rehabilitační pomůcky

Osoba se zdravotním postižením je často odkázána na kompenzační pomůcku, která ji pomáhá zlepšit kvalitu života se zdravotním handicapem. Dnes již existuje na trhu široká nabídka těchto pomůcek a jejich pořízení nebývá levnou záležitostí. Je proto pro zdravotně postiženou osobu nesmírně důležité dokázat se v nabídce pomůcek zorientovat. Některé zdravotní pomůcky jsou hrazeny zdravotní pojišťovnou zcela, jiné jen zčásti nebo vůbec. Klientům PC pomůžeme s orientací na trhu s kompenzačními pomůckami a poskytneme informace, jak získat potřebné pomůcky.

2. Oblast finančního a dluhového poradenství:

- možnosti řešení dluhové problematiky
- prevence vzniku dluhové problematiky
- poradenství a pomoc s řešením exekucí a oddlužení

Dluhy

Patří mezi finanční závazky, které z nějakého důvodu člověk neuhradil nebo nehradí. Mohou pocházet z různých půjček, z neuhrazených faktur, z nezaplacených pokut. Dluh může vzniknout také z neuhrazení poplatku, či splátky školného na vysoké škole, pokud je studium v určité jeho formě zpoplatněné. Je proto nutné daným situacím předcházet.

Exekuce

Dluhy, které člověk nehradí nějakou dobu, mohou být exekučně vymáhány. Exekuce je státem povolený způsob vymáhání dluhů a má svoje pravidla, které jsou řízeny platnými právními předpisy. Exekutor dluh vymáhá na základě exekučního titulu. Uvedený proces je zdoluhavý a nese s sebou nemalé finanční náklady.

Insolvence

Pokud člověk přes své finanční problémy nedokáže hradit své pohledávky, může zvážit řešení své situace prostřednictvím oddlužení. Oddlužení má svoje pravidla, řídí se zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení.

V Poradenském centru pomáháme klientům, prostřednictvím sociálního poradenství, uchopit jejich situaci. Na základě konkrétní zakázky klienta provedeme finanční analýzu, nabídneme možnosti řešení situace, aby klienti sami dokázali problém uchopit co nejlépe, bez dalších nepříjemných finančních a sociálních následků.

Základní informace pro zájemce

V poradenském centru je poskytováno sociální poradenství zájemcům z řad cílových skupin, který se nachází v nepříznivé životní situaci a není schopen sám bez cizí pomoci, pod tíhou životních událostí, vzniklou situací řešit.

Při poskytování poradenství poradce respektuje základní lidská práva, hodnoty, potřeby a zvyky cílové skupiny.

Zájemce je seznámen se základní nabídkou Poradenského centra, s podmínkami poskytování jeho služeb, včetně základních činností.

Jednání se zájemcem o sociální poradenství

Zájemce se do Poradenského centra SU objednává předem, na základě telefonické či e-mailové domluvy nebo osobní návštěvy. Jednání se zájemcem o sociální poradenství představuje první setkání pracovníka Poradenského centra SU se zájemcem o službu. Sociální pracovník v úvodním rozhovoru se zájemcem zjišťuje, co je cílem jeho návštěvy, identifikuje zakázku. Na úvodní schůzce dochází ke specifikaci problému ze strany cílové skupiny a formulaci zakázky.

Výsledným produktem setkání je plán další spolupráce s klientem. Plán definuje společné kroky, vedoucí k naplnění zakázky klienta.

Metody práce při poskytování sociálního poradenství

Sociální pracovník při své práci používá různé metody intervence. Jejich použití se odvíjí od typu řešeného problému:

1. *Kontaktní práce*, cílem je vytvořit vzájemnou důvěru a podmínky potřebné pro rozvíjení a posílení kontaktu s uživatelem, lokalizace problému.
2. *Informační servis*, cílem je poskytnout specifické informace, které mohou klientovi pomoci při řešení jeho problému.
3. *Zprostředkování dalších služeb*, cílem je dojednat další, návaznou službu nebo pomoc.
4. *Individuální práce*, cílem je pracovat s klientem – jednotlivcem na změně myšlení, chování atp.
5. *Skupinová práce*, cílem je práce se skupinou s využitím skupinové dynamiky. Sociální pracovník může v případě zájmu vícero klientů o jednu oblast připravit prezentaci na různá témata, např.:
 - Invalidita a její řešení
 - Dluhová prevence
 - Motivační kurzy

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

SLEZSKÁ
UNIVERZITA

PORADENSKÉ CENTRUM

- Trénink sociálních zručností
- Zvládání stresových situací
- Komunikace

Organizační zajištění

Služby v oblasti sociálního poradenství je možno využít dle individuální (telefonické nebo e-mailové) domluvy v prostorách Poradenského centra na ulici Olbrichova 625/25 (bezbariérový přístup ze dvora výtahem, 1. poschodí).

Kontakty na pracovníky Poradenského centra, jež nabízejí tyto služby v konzultačních hodinách či na základě individuální domluvy jsou dostupné na [webových stránkách centra](#).

Služby Poradenského centra jsou pro cílové skupiny bezplatné.